

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název projektu: Inovace výuky optiky se zaměřením na získání experimentálních dovedností

Registrační číslo: CZ.1.07/2.2.00/28.0157

Klíčová aktivita 2

Inovace oboru studia přístrojová optika, optika a optoelektronika a obecná a matematická fyzika se zaměřením na experimentální dovednosti studentů

Digitální fotografie

Zdeněk Řehoř

Digitální fotografie

T8: Svět v pohybu

Přednášející:

Dr. Ing Zdeněk Řehoř

» [Zdenek . Rehor @ upol . cz](mailto:Zdenek.Rehor@upol.cz)

Jak dodat vašim fotkám dynamiku?

→ **zachyťte pohyb**

rychlý nebo pomalý objekt
běhající děti nebo jedoucí auta,

Podstata: v obraze je vhodně ostrý/neostrý prvek

Jak docílit požadovanou ostrosti nebo také neostrost?

Odpověď: Vhodným nastavením fotoaparátu

Zachycený pohyb

Ostře zmražený

- pohybující objekt je zachycen ostře, jakoby zmražený uprostře pohybu
- v případě, že potřebujeme zachytit detaily pohybujícího se objektu
- nutné pro použití při panningu (sledování rychlého objektu v hledáčku)

Zachycený pohyb

Pohyb měkce rozmazaný (ani rozmazaný, ani ostrý)

- rychle se pohybující části jsou rozmazané, pomalý pohyb je ostrý
- pro přirozeně působící snímky (dobře zachycuje atmosféru místa)

Zachycený pohyb

Rozmazaný pohyb

- zejména pro zajímavé efekty (takto skutečnost okem nevidíte)
- používají se delší časy → zpravidla nutný stativ a dálkové ovládání

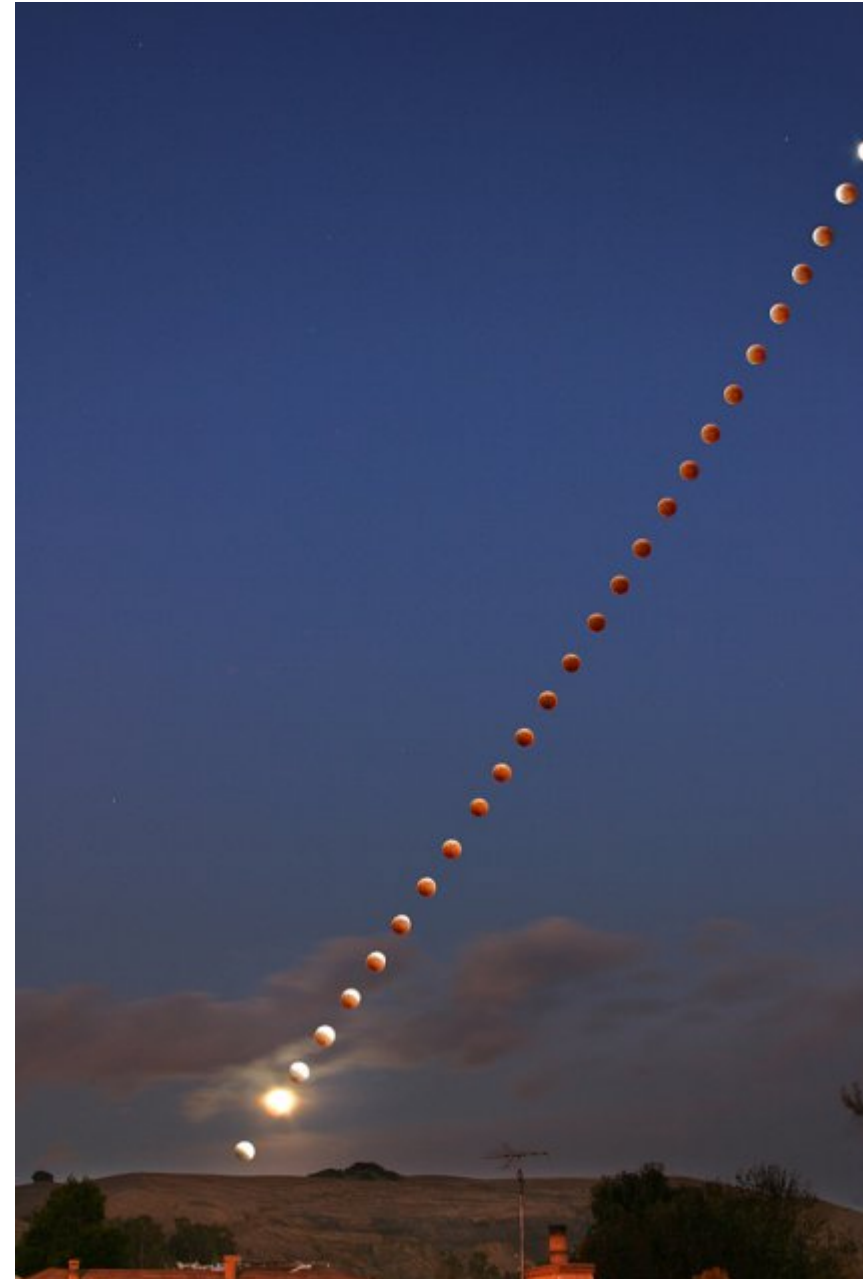
Jak nastavit fotoaparát

Režim expozice

- DSLR: režim priority času
Tv (Canon), S (Nikon).
- kompakty: režim *Sport*

Režim expozice (jen některé fotoaparáty)

- pro pohyb, který chceme zaostřit ostře:
režim kontinuálního ostření
(plynule přeostrňuje bezprostředně
před expozicí na zvolený bod ostření)
mód: *AI Servo* (Canon), *AF-C* (Nikon).

Ostrý pohyb

Základem volba dostatečně krátkého času

Jak zkrátit čas?

- Zajistit více světla (fotit v jinou denní dobu nebo v lepším počasí)
- Otevřít více clonu až na co nejmenší clonové číslo
(Pozor: zároveň snížíte hloubku ostrosti!)
- Fotit s bleskem - účinné jen v případě blízkých subjektů (a ty stíny :- ( )
- Zvýšit ISO (šum :- ( )

Ostrý pohyb

Základem volba dostatečně krátkého času

Jaký čas?

→ Co nejkratší (překvapivé, že),

... opravdu?

Ostrý pohyb

Základem volba dostatečně krátkého času

Jaký čas?

Mění se v závislosti na

- rychlosti pohybu,
- vzdálenosti od objektu,
- použitém ohnisku

Nelze stanovit jeden čas vhodný pro všechny.

Ostrý pohyb

Základem volba dostatečně krátkého času

„Univerzální rada“ pro „základní ohnisko“

- alespoň $1/250$ – $1/500$ s u rychlého pohybu.
- pomalejší pohyb, nebo pohyb vzdálený, stačí– např. kolem $1/125$ s.

Připomínka: Nezapomeňte kam zaostříte.

Občas může být neostrost důsledkem špatného zaostření a nikoliv špatného nastavení času.

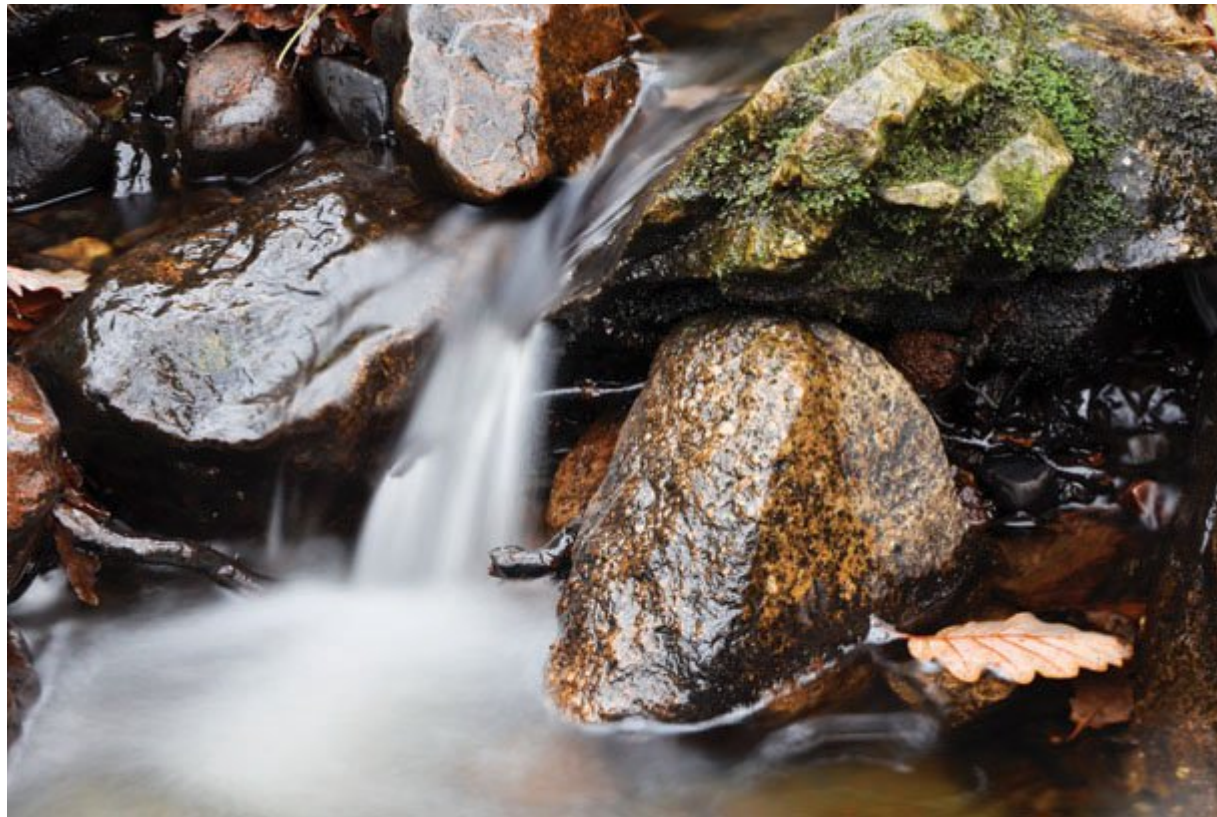

Rozmazaný pohyb

Zlaté pravidlo:

Část fotografie musí být ostrá, aby bylo zřejmé, že neostrost v její jiné části je záměrná.

Zároveň tím vynikne kontrast mezi dynamikou pohybu a vším ostatním – statickým.

Rozmazaný pohyb

Základem volba dostatečně dlouhého času

Jaký čas nastavit pro rozmazaný pohyb?

- bohužel ani tady není univerzální rada
- „**Univerzální rada**“ zkuste čas 1s (postačuje pro tekoucí vodu i jedoucí auto)

Pozn.: Požadovanou ostrost nehybných částí by měl zajistit samozřejmě stativ.

Rozmazaný pohyb

Základem volba dostatečně dlouhého času

Jak prodloužit čas?

- Počkat na jinou denní dobu, počasí, nebo stín
- Co nejvíce zavřít clonu na vysoké clonové číslo
- Co nejvíce snížit ISO
- Použít ztmavující fotografické filtry

Pohyb měkce rozmazaný (ani rozmazaný, ani ostrý)

Jak nastavit čas?

- Určit tady ten správný čas v těchto případech ale opravdu nejde.
- Pro začátek: realitě se nejvíc blíží časy v desetínách sekundy ($1/30$, $1/60$, ...).

Pohyb měkce rozmazaný (ani rozmazaný, ani ostrý)

Jak na to?

Vyfotit více fotek, otestovat nastavení času a poté zkusit sekvenční snímání.

Panning

- způsob, jak zpomalit relativní pohyb tím, že fotoaparátem sledujeme směr pohybu objektu,
- výsledkem fotografie ostrého objektu s rozmazaným pozadím
→ **vzbuzuje dojem vysoké rychlosti.**
- využívá se pro fotografie rychlých objektů, nebo mají-li budít zdání rychlosti (auta, sport, ...)

Svět v pohybu

Panning

- není nutné zkracovat čas tolik, jako by bylo nutné u rychle se pohybujícího se objektu

Čas pro pomalu a středně rychlé objekty (běžec, letící motýl, ...)

- často pro panning doporučují časy dlouhé 1/60 nebo delší.
(čím delší čas, tím rozmazanější pozadí → dojem vyšší rychlosti)

Čas pro velmi rychlé objekty (jedoucí auto, ...)

- lze volit krátký čas (i 1/500s)
- pozadí bude přiměřeně mázle i při tomto čase
- naopak samotný objekt bude velmi ostrý

Panning

- není nutné zkracovat čas tolik, jako by bylo nutné u rychle se pohybujícího se objektu

Čas pro velmi rychlé objekty (jedoucí auto, ...)

- lze volit krátký čas (i 1/500s)
- pozadí bude přiměřeně mázle i při tomto čase
- naopak samotný objekt bude velmi ostrý

Panning

Jak na to?

- fotoaparátem opisovat co nejdelší pohyb objektu (ideálně po celou dobu co vjede na scénu)
- pohyb musí být plynulý,
- okamžik stisknutí spouště by měl přijít někde „uprostřed“ celého máchnutí,
- vlastní zmáčknutý spouště plynulé bez strhávání (jako při střelbě z pistole),
- okamžiku stisknutí spouště panning nezastavíme, ale dokončíme ho.

Panning

Praktický postup

1. nejprve dostat focený pohybující se objekt do záběru,
2. plynule sledovat pohybující se objekt v hledáčku nebo na displeji tak, aby byl v záběru stále na stejném místě.

Panning

Jak nastavit fotoaparát (typické nastavení)

Čas:

- Expoziční režim: Priorita času (závěrky, občas i priorita clony) nebo plně manuální režim M.
- Nižší citlivost ISO (pokud je dost světla, tak třeba ISO 100).
- čas závěrky: - viz dříve

Ostření: automatika – kontinuální ostření (u rychlých objektů často selhává)
manuální ostření s tím, že si předostříme na místo, kde se bude pohyb odehrávat;

Objektiv

- stabilizace v jednom směru výhodou, jinak raději vypněte.
- ohnisko dle toho, co fotíme
  - všeobecně je lepší použít kratší ohniska → hrozí menší riziko celkového rozmazání pohybujícího se objektu.

auto projíždějící těsně kolem nás bude efektně vypadat na širokoúhlém záběru,
sportovec běžící dvoustovku lépe zachytíme teleobjektivem.

Panning

Poznámka ohledně kompozice

pokud nemáte jiný konkrétní fotografický záměr:

Objekt by měl do scény vjíždět

– to znamená, že by měl mít ve směru svého pohybu větší prostor než za ním.

Univerzita Palackého v Olomouci
Katedra optiky
Digitální fotografie
Svět v pohybu

Lidé v pohybu

Jak fotit věčně neposedné děti, cyklistu, běžce?

I na ty můžete využít panning.

Zpravidla lze volit (pro základní ohnisko) čas v řádu setin s (typicky 1/125s)

Fotografujeme blesk

Kdy fotografovat

- když je bouřka, že, ale kdy se zablýskne?

V noci

- jednodušší disciplína
- lze využít dlouhé časy

Ve dne

- příliš světla na časosběr

Fotografujeme blesk

Potřebujeme

- fotoaparát s dlouhými časy

Všeobecně se více osvědčila spíše široká ohniska - nevíte, kde přesně se blesk objeví
→ pokryjete více oblohy, typicky ohnisko mezi 17 – 35 mm (zpravidla stačí setový).

- stativ
- časovač (drátěná spoušť) výhodou

Fotografujeme blesk

Jak nastavit fotoaparát

V noci

- jednodušší disciplína
- lze využít dlouhé časy pro časosběr a vybrat jen vhodné snímky
- závěrka min 10-15s, lépe 30s nebo Bulb (trvale otevřeno) – např 1'

Pozor na silné zdroje světla v záběru - lampy, osvětlení, neony, reklamy

= hrozil přepal

- clona přivíráme do rozmezí f8 – f11
(pro menší clonové číslo, např. f 2,8 - 3,5 apod. by vznikl přepal!)
- ISO - manuálně zpravidla ISO 100 - maximálně 200,
u lepších foťáků s větším čipem či s více megapixely možné až ISO 400.

Fotografujeme blesk

Jak nastavit fotoaparát

Ve dne

- není problém zachytit hrozivá černá mračna, s blesky je to pak už podstatně horší.
- řešení:
  - šedý filtr
  - ISO na minimum
  - stáhnout clonu

Cíl → prodloužit čas na $\frac{1}{4}$ - 5s

Fotografujeme blesk

Malý tip

Zkuste pro zachycení blesku vyfotit i objekt (osobu) v popředí

- použít blesk fotoaparátu
- nastavte vše jako v případě nočního fotografování, tj. delší závěrku (1/4 - až 5-10 sek.) a společně s ní odpalte i váš blesk.

Pozn: Objekt v popředí - osoba - by se neměla příliš hýbat, aby nevznikali "duchové".

Fotografujeme blesk

Časoběr

jak udělat časoběr

- zrychlit delší video
- z jednotlivých fotek z fotoaparátu

Časoběh

Potřebujeme

- fotoaparát
- stativ
- časovač

Časoběr

Postup

- připravit záběr (sestavit vybavení, připravit koncepci záběru, ...)
- postupné snímání scény s konstantním časovým odstupem
- sestavit záběry do videa nebo jednoho snímku

Fotografujeme blesk

Univerzita Palackého v Olomouci
Katedra optiky
Digitální fotografie

Svět v pohybu

Video: blížící se bouře

Univerzita Palackého v Olomouci
Katedra optiky
Digitální fotografie

Svět v pohybu

Video: bouře v plné síle